

Bögözi Általános Iskola

A Bögözi Általános Iskola Bögöz község teljes iskolahálózatát összefogja, amely a tudás és művelődés terén az első lépéseket megpróbálja biztosítani a község gyermekei számára. Az itteni közösség nemcsak történelmi múltjára, hanem iskolájára is büszkeséggel tekint, hiszen az iskola több évszázada a tudás és kultúra bölcsője, melyet mint legértékesebb hagyományt adott tovább nemzedékről nemzedékre.

A bögözi oktatás kezdete összekapcsolódik a reformáció elterjedésével, valamint a népiskolai hálózat kiépülésével Udvarhelyszéken. A bögözi iskola alapítására vonatkozó legkorábbi írásos adatunk 1633-ból való, amikor is egy jegyzőkönyvben, mint bögözischola-mesterként Enyedi János deák nevét említik. Neveléstörténeti szakirodalmunk szerint a falusi iskolamesterség a XVI–XVIII. századokban átmeneti foglalkozásnak számított, pénzszerzési lehetőség az erdélyi kollégiumok diákjai számára, akik azonban néhány évi tanítás után (három évnél hosszabb ideig nem taníthatott egy diák egy faluban) folytatták tanulmányaikat. Egy ilyen diák lehetett Enyedi János is, akiről nevén és funkcióján kívül mást nem tudunk.

Az első iskola épület a mai református parochia helyén állt, amely magába foglalta a tantermet és a kántor-tanítói lakást is, de az 1870-es évekre annyira tönkre ment, hogy az Iskolaszék elhatározta egy új iskolaépület építését.

A dualizmuskori gazdasági, társadalmi feltételek kedvezően hatottak a bögözi iskola XIX-XX. századfordulós időszakára is, mivel nagy változásokra került sor mind a tanulók s a tanerők, mind az épületek tekintetében. Már a század elején a tanulók létszáma elérte a 200-at, három, majd négy tanerős lett az iskola, a kötelező 4 elemi osztály után V. és VI. is indult. 1912-ben új iskolaépülettel gazdagodik a bögözi oktatás, felépül a ma is használatos új iskolaépület, melyhez 5 tanterem, igazgatói lakás és melléképületek is tartoztak. Ez az épület bővítődött az 1970-es években, amikor I-X osztály működött a bögözi iskolában.

Az agyagfalvi oktatás kezdete is a XVI. századra vezethető vissza, az agyagfalvi iskola első ismert tanítója is (neve alapján ítélve) diák-iskolamester lehetett, Pál Deák, 1638-ban, kinek nevét régi levéltári adatok őrizték meg. A tanítás 1872-ig a kántortanító lakásán folyt, ebben az évben felépül az Agyagfalvi Református Egyházközség támogatásával az új iskolaépület, amelyben két tanerős I-IV osztályos iskola működött.

A vágási iskola első írásos említése 1786-ból való, de mivel a környék jeles iskoláiban jelen vannak a dobói és vágási diákok nevei is már a XVII. századtól kezdődően, feltételezhető, hogy jóval korábbra tehető a vágási iskola alapítása. 1889-ben megépült a ma is használatos új iskolaépület, amely egy két tanerős, 160-170 iskolás gyerek oktatása, nevelése számára biztosított megfelelő körülményeket és amelyben jelenleg a Vágási Márton Áron Általános Iskola működik.

A község kisebb települései is arra törekedtek, hogy gyermekeik számára biztosítsák legalább az elemi oktatást minden faluban, így Bétában, Mátisfalván, Székelymagyaroson és Décsfalván is működött elemi tagozatos iskola.

Jelenleg a község tanintézményeiben 350-400 gyerek tanul óvodás kortól VIII. osztályig. Óvoda a község négy településén -Bögözben, Agyagfalván, Bétában és Dobóban- működik, Agyagfalván az egyik csoport napközis programot biztosít a

gyerekek és szülők számára. A 2020-2021-es tanév során 5 óvodai és egy napközis csoportban 100 gyerek tevékenységét próbálják irányítani szakképzett óvónőink. Elemi tagozaton 150 diák koptatja az iskola padjait, elsajátítva a betűvetés, az írás-olvasás alapjait, a számok csodálatos világával ismerkedve. Elemi tagozatos osztályok működnek Bögözben (előkészítőtől IV.-ig), Agyagfalván (előkészítőtől IV.-ig), Bétában (II-III. összevont osztály), Dobóban (előkészítő osztály). Felső tagozaton 116 tanuló jár a bögözi, az agyagfalvi és a vágási iskolák osztályaiba. A községben tanító szakképzett pedagógusok legjobb tudásuk szerint próbálják nevelni, oktatni a rájuk bízott gyerekeket, melyet diákjaink helyi, országos, vagy akár nemzetközi versenyeken elért eredményei is tükröznek. Diákjaink többsége a székelyudvarhelyi középiskolákban folytatja tovább tanulmányait.

Az iskola igazgató bevallása szerint:

Intézményünk úgy a pedagógusok, a kiegészítő személyzet, mint a diákok illetve szülők számára egy kellemes, barátságos környezetet biztosít. Nagyon fontos szempontnak tartjuk a kötelező tananyag oktatása mellett a diákok egységes közösségbe való nevelését, a faluhoz kötődő népi hagyományok ápolását, az egészségre nevelést és nem utolsósorban minden diákunk tehetségének a kiaknázását úgy a tudományok, mint a művészetek illetve a sport világában. Ezen szempontokat figyelembe véve szervezünk helyi, körzeti vetélkedőket, illetve eredményesen részt veszünk nemzetközi versenyeken, kulturális-ifjúsági táborokban. Jelentősen segíti tevékenységünket és lehetőségeinket a szerbiai és magyarországi testvériskolai kapcsolat, amelyet már 15 éve ápolunk.

Iskolánk egyik fő törekvése, hogy minden diák találjon számára érdekes és hasznos tevékenységet az iskolában eltöltött idő során, örömmel vegyen részt az iskolai, s az iskolán kívüli tevékenységeken. Íme egy hatodikos tanulónk véleménye az iskoláról:”Nagyon sok iskolán kívüli tevékenységet szerveznek, ugyanakkor nagyon sok versenyre viszi az iskola tanulóit. Szeretem a szüneteket is, mivel a szép udvaron mindenki el tudja ütni az idejét valamivel. Az osztályközösségek is jók. Én szeretek ebbe az iskolába járni.”

Iskolánk számára fontos, hogy volt pedagógusainkkal a kapcsolat megmaradjon, ezért rendezvényeinkre rendszeresen meghívjuk. „Egy olyan nyugdíjasként, aki gyakran bejár az iskolába helyettesíteni és így nyomonkövetheti az ott folyó tevékenységet, a bögözi iskolába egy olyan nevelőtestület munkáját követhetem, ahol jól felkészült, lelkes, tehetséges tanítók, tanárok végzik oktató-nevelő tevékenységüket, ahol mindenki szívügyének tekinti a rábízott gyermekek sorsát.”

Ahhoz, hogy az iskolai tevékenység eredményes legyen szükség van a szülők segítségére is, ezért az iskola másik fontos célja a szülőkkel való kapcsolat minél szorosabbra fűzése. „Háromgyermekes szülőként nyilvánítok véleményt az agyagfalvi oktatásról, ahol megtapasztalhattam az óvodai, napközis, elemi és felső tagozatos

osztályokban folyó munkamorált és körülményeket. 15 éves tapasztalattal mondhatom, hogy óriási fejlődésen mentek át a tanintézmény épületei óvodától-iskoláig, igazi összefogás árán, ami az iskola vezetősége, a helyi tanács és a szülők áldozatos munkáján alapult, hogy gyermekeink korszerű, meleg, otthonos, egészséges környezetben tanulhassanak. Teljes meglepetéssel alkothatok véleményt az oktatás minőségéről, ami megállhatja helyét bárhol az országban, képzett, lelkiismeretes pedagógusok odaadó munkája segíti gyermekeinket a fejlődésben. Ezennel szeretnék köszönetet is mondani az iskola vezetőségének és a pedagógusoknak munkájukért!”

Școala Gimnazială Mugeni reunește întreaga rețea școlară a Comunei Mugeni care încearcă să asigure copiilor comunității primii pași în domeniul științei și al culturii. Comunitatea de aici este mândră nu numai de trecutul său istoric, ci și de școala sa, deoarece școala a fost leagănul cunoașterii și al culturii.

Începutul educației în comună este legat de răspândirea reformei religioase, precum și de dezvoltarea rețelei de școli populare din Scaunul Odorhei, cea mai veche sursă scrisă despre înființarea școlii în satul Mugeni este din 1633, când numele János Enyedi este menționat într-un protocol ca magister scholae din Mugeni. Conform literaturii de istorie educațională funcția de învățător rural a fost considerat o ocupație temporară în secolele XVI - XVIII, oportunitate de a strânge bani pentru „studentii” colegiilor transilvănene, care și-au continuat studiile după câțiva ani de predare (un student nu mai putea să predea într-un sat mai mult de trei ani). Un astfel de student ar fi putut fi și János Enyedi despre care în afară de nume și funcție nu cunoaștem nimic.

Prima clădire școlară stătea în locul parohiei reformate de astăzi, care includea, o sală de clasă și un apartament pentru cantor-învățător, dar care în anii 1870 se stricase atât de tare încât conducătorii satului au decis să construiască o nouă clădire școlară.

Condițiile economice și sociale din perioada dualismului au avut de asemenea, un efect pozitiv la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea asupra școlii din Mugeni, deoarece s-au produs mari schimbări în ceea ce privește elevii, profesorii și clădirile. Deja la începutul secolului numărul elevilor a ajuns la 200, au predat trei și apoi patru învățători, după clase elementare - obligatorii au început să funcționeze și clasele cinci și șase.

În 1912, școala din Mugeni a fost îmbogățită cu o nouă clădire, pe care o folosim și astăzi, și care includea cinci săli de clasă, locuința directorului și clădiri anexe. Această clădire s-a extins în anii 70, când au funcționat clasele I-X la Școala din Mugeni.

Educația din Lutița începe în secolul al XVI-lea, primul dascăl cunoscut al școlii din Lutița a fost tot un student-învățător, Deák Pál, în 1638, al cărui nume vechi a fost păstrat în vechile documente. Predarea până în 1872 s-a desfășurat în locuința învățătorului-cantor, iar în acest an va fi construită o clădire nouă a școlii cu sprijinul Parohiei Reformate., în care au funcționat clasele I-IV cu doi învățători.

Prima mențiune scrisă a școlii din Tăietura este din 1786 dar în școlile renumite ale împrejurimii apar numele școlarilor din Tăietura și Dobeni încă de la începutul secolului al XVII-lea, așadar putem presupune că educația a început mult mai devreme decât 1786. În anul 1889 a fost ridicată clădirea școlii care este folosită și astăzi în care predau doi învățători. Aceasta a asigurat bune condiții pentru educația și

creșterea a 160-170 de școlari și în care funcționează în prezent Școala Gimnazială Márton Áron din Tăietura.

De asemenea și așezările mai mici ale comunei s-au străduit să ofere educație elementară copiilor astfel a funcționat școala elementară la Beta, la Mățișeni, la Aluniș și la Dijuțiu.

În prezent, 350-400 de copii învață în instituțiile publice de învățământ ale comunei de la vârsta preșcolară până la clasa a VIII-a. În patru așezări ale comunei există grădiniță în satele Mugeni, Lutița, Beta și Tăietura. În Grădinița din Lutița este un grup cu program prelungit. În anul școlar 2020-2021, educatoarele calificate încercă să gestioneze activitățile copiilor în 5 grădinițe cu program normal și într-un grup cu program prelungit aproximativ cu 100 de copii. În școala elementară, sunt 150 de elevi care încearcă să însușească elementele de bază ale scrierii și citirii și să familiarizeze cu minunata lume a numerelor. În satul Mugeni există clase elementare (de la clasa pregătitoare până la clasa a IV - a), în Beta (II.-III. clasă consolidată), în Dobeni (clasă pregătitoare). Clasele școlii din Lutița, Mugeni și Tăietura sunt frecventate de 116 de elevi. Profesorii calificați care predau în comună încearcă să ofere pe copiii lăsați în seama lor cele mai bune, după putința lor. Străduința profesorilor a avut ca drept urmare rezultate bune, chiar foarte bune ale elevilor noștri la competiții locale, naționale sau chiar internaționale. Majoritatea elevilor noștri își continuă studiile în liceele teoretice, în colegiile tehnice și în școlile profesionale din Odorheiu Secuiesc

După mărturisirea directorului:

Instituția noastră oferă un cadru plăcut și prietenos profesorilor, personalului auxiliar, elevilor și părinților. Pe lângă predarea curriculumului obligatoriu, considerăm foarte important următoarele aspecte: educarea elevilor într-o comunitate unitară, păstrarea tradițiilor satului, educația pentru sănătate, și nu în ultimul rând, exploatarea talentelor tuturor elevilor în științe, arte și sport. Luând în considerare aceste aspecte, organizăm competiții locale, regionale și participăm cu succes la concursuri internaționale și tabere tematice. Relația de înfrățire dintre școlile din Serbia și Ungaria, care există de 15 ani, ne ajută în mod semnificativ activitățile școlare.

Unul dintre principiile de bază ale școlii noastre este acela ca toți elevii să găsească activități interesante și utile în timpul petrecut la școală, să participe cu bucurie atât la activități școlare, cât și la activități extrașcolare. Iată părerea unuia dintre elevii noștri de clasa a VI-a despre școală: „Se organizează activități extrașcolare, în același timp îi duc pe elevii școlii la o mulțime de competiții. Îmi plac și pauzele pentru că toată lumea își poate bate timpul cu ceva în curtea frumoasă a școlii. Comunitățile de clasă sunt, de asemenea, bune. Îmi place să umblu la această școală.”

Este important ca școala noastră să rămână în legătură cu foștii noștri profesori, așa că le invităm în mod regulat la evenimentele noastre. „Sunt profesoară pensionară care merge deseori la școală pentru a înlocui. Astfel urmăresc activitatea desfășurată acolo. La Școala Gimnazială Mugeni există un colectiv de pedagogi al cărui membri sunt bine pregătiți profesional, entuziaști și talentați, și care consideră soarta copiilor încredințați o chestiune de inimă.

Pentru ca activitatea școlară să fie eficientă este nevoie și de ajutorul părinților, motiv pentru care este important ca școala să mențină o legătură cât mai strânsă cu părinții. „Îmi exprim părerea despre educația din Lutița în calitate de părinte cu trei copii, unde am putut observa munca conștiincioasă și condițiile de muncă în grădiniță, clasele primare și gimnaziale. Cu o experiență de 15 ani pot spune că infrastructura școlară s-a dezvoltat extraordinar, de la grădiniță până la școală, datorită colaborării între conducerea școlii, a consiliului local și a părinților pentru a ne ajuta copiii să învețe într-un mediu modern, cald, familiar și sănătos. Pot să-mi exprim părerea cu satisfacție deplină cu privire la calitatea educației. Pedagogi bine pregătiți și conștiincioși îi ajută pe copiii noștri să se dezvolte. Cu această ocazie doresc să mulțumesc conducerii școlii și pedagogilor pentru munca depusă. ”

The Primary School of Mugeni is a web, that contains all the schools, kindergartens and daycares in the village. Our institution's aim is to ensure a solid base for our children in knowledge and culture. This community can be proud of its historical past and school, which was established hundreds of years ago and since then it has been the cradle of culture and knowledge.

The beginning of the education in Mugeni dates back to the reformation. The school was first mentioned in 1633 in an official document, where the following was written: schola mester Enyedi János. Being a schola mester, it was a temporary job for college students to earn money.

The first building of the school was replaced with the Calvinistic Parish and it was rebuilt because, by the 1870's the old building of the school was broken down.

The years of dualism were benefic from economical and cultural points of view to the school's life in the 19th and 20th centuries. There were major changes which influenced in a good way the children, the didactic staff and the buildings of the school too. During those years the school developed, the number of the children started to grow (200 children) and in 1912 the school got a new building. The school kept growing and in the 1970's it had 10 classes.

The beginning of the education in Lutita dates back to the 16th century. The first known student of the school was Pál Deák whose name was mentioned first in an official document in 1638. The first school was built in 1872 with the support of the Calvinistic Parish in Lutita. This school had four classes and two teachers.

The school in Taietura, was first mentioned in 1786, but the year of the establishment was an earlier date. The new building – which is in use – was built in 1889. The school had 160-170 children. Today, its name is Máton Áron Primary School.

There are or were elementary schools in our municipality's smaller villages such as in Beta, Matiseni, Moierus, Deceni.

Nowadays, in our institution there are 350-400 students, from kindergarten to 8th grade. There are four kindergartens, one in Mugeni, in Lutita, in Dobeni and in Beta. But in Lutita there is a daycare group too. In these groups are 100 children and they are taught by qualified kindergarten teachers. In classes from preparatory class to 4th grade are 150 students. Elementary schools are in Mugeni, Lutita, Beta and in Dobeni. In classes from 5th to 8th are 116 students.

Our teachers are qualified and they are doing their best. We have awards from local, national, international competitions too. The majority of our students continue their studies in high schools in Odorheiu Secuiesc.

According to the principal of the school, “Our school is a pleasant and friendly place for teachers, support staff, children and for parents too. Our mission is not only teaching, but integrating the students in the community, giving them the opportunity to take care of the traditions, we give them the chance to express their skills in the world of science, sports or arts. We organize cultural and youth camps. The students take part in local, national and international competitions too. Our activity is significantly helped by our sister schools in Serbia and Hungary, this relation lasts for 15 years.”

One of the aims of our school is to give possibility to the students to find something exciting and useful that they can take part in. Here is the opinion of a 6th grade student from our school, “There are a lot of extracurricular activities, we can take part in many competitions, I like the breaks because the school’s yard is beautiful and everyone can find something to do. I like the community and I love the school”.

It is important to us to keep in touch with the retired teachers, so we regularly invite them to our festivities. “Being a retired teacher, I regularly visit the school often as a substitute teacher, therefore I can say that the community, the teachers and the staff are well prepared and conscientious, the children are close to their hearth and they are doing a quality work.”

To have a successful school we need the cooperation of the parents too. “I am parent with three children, I have experienced the education in kindergarten, daycare, elementary and primary schools too. I may say that in Lutita, the education went through a major transformation in a good way. Thanks to the alliance of the school’s management, local council and parents’ exemplary work, the buildings were renovated. Now, our children have modern, homelike and healthy circumstances to learn. Now it is a competitive institution with qualified teachers, who can help our children’s evolution. With this occasion I would like to say thank you to the school’s management and teachers for their work.”

Szerzők: Pál Tamás, Forró Bartha Tibor, Fejér Mihály, Balázs Gudor Margit